

Behov for høyere rente for å få prisveksten ned

Figur 1: Styringsrenten settes opp med 0,5 prosentenheter

Norges Banks komité for pengepolitikk og finansiell stabilitet har besluttet å heve styringsrenten med 0,5 prosentenheter til 3,75 prosent.

Norges Banks oppgave er å sikre lav og stabil inflasjon. Målet er en prisvekst som over tid er nær 2 prosent. Samtidig skal vi bidra til at flest mulig er i jobb og til en stabil økonomisk utvikling.

Figur 2: Inflasjonen er klart over målet

Konsumprisveksten er nå 6,7 prosent, og klart over målet. Den høye prisveksten svekker kjøpekraften, og rammer særlig dem som har lave inntekter og minst å gå på.

Prisene har steget raskt både på varer vi kjøper fra utlandet og på det vi produserer i Norge. Prisveksten er klart høyere enn vi anslo i mars, som var sist gang vi la frem prognoser. Samtidig er det utsikter til at lønnsveksten blir høyere og kronen svakere enn vi da så for oss. Det vil løfte prisveksten fremover. Komiteen mener derfor det er behov for å heve renten mer enn vi så for oss i mars.

Figur 3: Rentene har steget mer ute enn hjemme

Norges Bank var blant de første sentralbankene som høsten 2021 hevet styringsrenten etter pandemien. Men etter hvert som prisveksten skjøt fart internasjonalt, ble rentene satt betydelig opp i mange land. Det siste året har rentene ute steget mer enn rentene i Norge, og i flere av landene vi handler med er rentene nå høyere enn i Norge. Det er trolig en viktig grunn til at kronen har svekket seg. Siden mars har rentene internasjonalt steget videre.

Figur 4: Kronekursen har svekket seg mye det siste året

Kronekursen har vært svakere enn vi anslo i mars, men i det siste har kronen styrket seg litt igjen. Styrkingen har trolig sammenheng med at markedsaktørene har oppjustert sine forventninger til styringsrenten her hjemme.

Vi har en flytende kronekurs, og Norges Bank har ikke noe mål om å stabilisere kursen på et bestemt nivå. Utviklingen i kronekursen er likevel viktig for økonomien, og dermed for pengepolitikken. En svakere krone gjør at varene vi kjøper fra utlandet, blir dyrere i norske kroner.

Figur 5: Prisveksten har passert toppen i mange land

I flere av landene vi handler med, har inflasjonen passert toppen. Prisene på flere råvarer, som metaller og matvarer, har falt. Svakere prisimpulser fra utlandet vil dempe prisveksten på varene vi importerer. En svakere krone enn anslått gjør likevel at den importerte prisveksten trolig blir høyere fremover enn vi så for oss i mars.

Figur 6: Den økonomiske aktiviteten holder seg høy

Fortsatt er det høy aktivitet i norsk økonomi, og mange er i jobb. Den siste tiden har veksten avtatt. Etter en markert oppgang mot slutten av fjoråret har husholdningenes forbruk falt så langt i år. Arbeidsledigheten har økt litt.

Bedriftene i vårt regionale nettverk venter en forsiktig oppgang i aktiviteten gjennom sommeren. Men det er store forskjeller mellom næringene. Høye investeringer i petroleumsnæringen gir god vekst i oljeleverandørnæringen. Flere bedrifter trekker frem at kronesvekkelsen gir bedret konkurransevne og økt turisme. Andre peker på at en svakere krone fører til lavere aktivitet fordi kostnadene øker. Varehandelen og bygge- og anleggsnæringen venter fall i aktiviteten fremover.

Lønnsveksten ser ut til å bli høyere enn vi anslo i mars. Vi venter nå en årslønnsvekst i år på 5,5 prosent. Det er likevel lavere enn vårt anslag på prisveksten i år, som vi har justert opp til 6 prosent.

Komiteen mener det er behov for en høyere rente for å få prisveksten ned. Vi er opptatt av å balansere risikoen for å stramme inn for mye mot risikoen for å stramme inn for lite. Vi har ennå ikke sett de fulle virkningene av renteøkningene vi har bak oss. Hvis vi hever renten for mye, kan vi bremse økonomien mer enn det som er nødvendig for å få bukt med inflasjonen. Det ønsker vi å unngå. Men hvis vi hever renten for lite, øker faren for at priser og lønninger fortsetter å stige raskt. Dersom den høye inflasjonen biter seg fast, kan det bli mer kostbart å få den ned igjen.

Vi mener vi balanserer disse hensynene best ved å heve renten til 3,75 prosent nå.

Figur 7: Mest sannsynlig hever vi renten videre i august

Mest sannsynlig setter vi renten videre opp i august. Vi ser for oss at styringsrenten kan øke til 4,25 prosent i løpet av høsten. Da kan boliglånsrenten etter hvert komme opp mot 5½ prosent.

For dem som har lån, kommer høyere rentekostnader på toppen av at mange varer og tjenester har blitt dyrere. I en tid fremover vil mange få en strammere økonomi, og en del vil trolig måtte redusere forbruket. For noen vil det være krevende. Men ved å sette opp renten, bidrar vi til å dempe prisveksten.

Figur 8: Utsikter til lavere prisvekst og noe høyere ledighet

Med den renteutviklingen vi nå ser for oss, venter vi at prisveksten vil avta og nærme seg målet på noe sikt. Arbeidsledigheten vil trolig øke noe og bli litt høyere enn den var de siste årene før pandemien.

Det er stor usikkerhet om fremtidsutsiktene. Dersom den økonomiske utviklingen blir en annen enn vi ser for oss, kan også renteutviklingen bli en annen. Men målet ligger fast. Vi vil sette renten slik at prisveksten stabiliseres nær 2 prosent. Slik bidrar vi til at husholdningenes kjøpekraft igjen kan bedres, og til høy sysselsetting og en stabil utvikling i økonomien over tid.